

Jelle de Boer

GRUTTO BOERT GOED IN DE GREIDHOEKE EN LYTSE BOUHOEKE

Grutto in sierlijke vlucht, foto: Jan Tijisma

Het afgelopen jaar was een uitstekend jaar voor de weidevogels in de reservaten in de Greidhoeke en de Lytse Bouhoeke. Tegen de landelijke trend in stegen hier de aantallen Kieviten, Grutto's en Tureluurs.

Natuurmonumenten laat zien dat het mogelijk is de Grutto te behouden als boegbeeld van het Friese weidevogelgebied. Met een uitgekiend weidevogelbeheer verbeteren de broedresultaten. Het beheer in de reservaten is primair afgestemd op de wensen van de vogels: rust, gunstige broedplekken, voldoende voedsel en veiligheid. Voor een duurzaam behoud van de weidevogels zijn de reservaten te klein. De ontwikkeling van weidevogelkringen rondom de reservaten is daarom positief.

Nostalgische aantallen

Natuurmonumenten beheert in Fryslân in totaal 412 hectare weidevogelreservaat, verspreid over zes gebieden. Het afgelopen seizoen broedden hier 416 paar Grutto's. Op Skrips was de dichtheid aan Grutto's met 170 per 100 hectare het hoogst. Alleen het kleine weidevogelreservaat bij Bears (17 ha) ligt met 13 Grutto's per 100 hectare ruim onder de 50 Grutto's per 100 hectare. Ook de Ture-

luur en Kluut deden het goed. Van de Tureluur groeide het aantal paren met bijna 10% tot 179. Het aantal Kluten verdubbelde tot 92 paar, waarvan de meeste in het Hegewiersterfjild broedden. Het aantal broedparen Kievit en Scholekster bleef

stabiel. Alleen de Veldleeuwerik vertoont nog steeds een dalende trend; hun aantal daalde met 3 paar tot 54 broedparen.

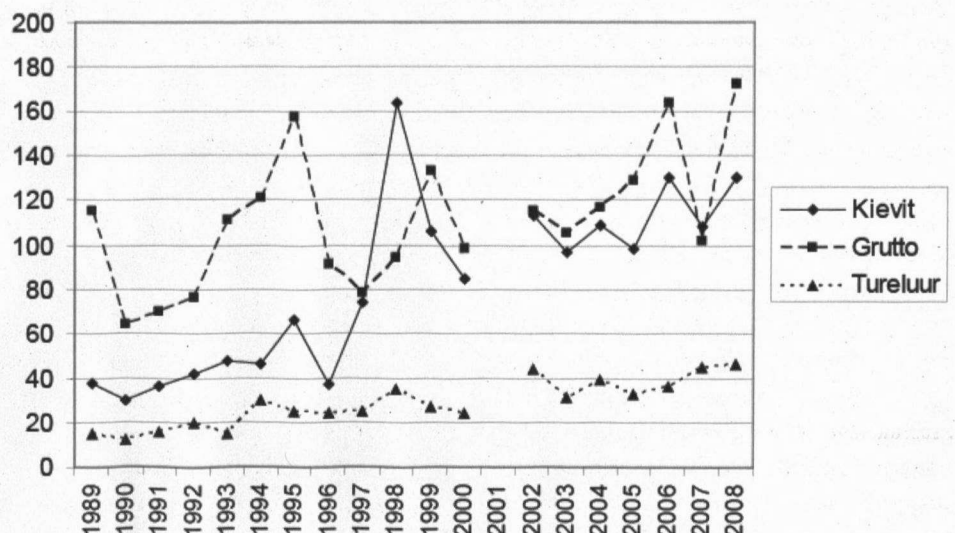
Beheer

In de reservaten bewerkt Natuurmonumenten in het vroege voorjaar de weilanden met de weidesleep. Hiermee worden molshopen, oude stalmest en gefreesde sloop- en greppelspecie weggewerkt. Dit gebeurt voordat de eerste eieren worden gelegd. Vanaf mei wordt dicht bij bebouwing en in de kern van de reservaten vee ingeschaard. Dit mozaïekbeheer met een afwisseling van begrazing en maaidata zorgt voor een afwisselend landschap voor de weidevogels.

De overige percelen worden na 15 juni gemaaid. Vanwege de aanwezigheid van jonge weidevogels, wordt de maaidatum soms verder naar achteren geschoven. Het gras wordt 'op stam' of via pachtcontracten verkocht aan boeren in de omgeving. Een groot aantal van hen werkt op bio- of ecologische basis. Het afgelopen jaar was de gras- en hooioogst iets minder dan normaal, maar de kwaliteit van het product was goed.

Waterstand

Naast een mozaïekbeheer is een hoge grondwaterstand cruciaal. Het cultuurhistorische greppelpatroon helpt hierbij.

Aantal weidevogels op Skrips per 100 hectare; in het MKZ-jaar 2001 is niet geteld.

Skrok

foto: Jan Tijsma

Natuurmonumenten zorgt voor een hoog winterpeil. De natste stukken zijn belangrijk voor trekvogels. In het voorjaar zakt het peil langzaam uit. De reservaten met de greppels vol water, oefenen grote aantrekkingskracht op de weidevogels uit. De natste percelen hebben de meeste broedvogels. Door vertraagde groei, indroging en begrazing ontstaat een natuurlijk mozaïek. Deze indrogingsgebieden zijn voedselrijk en erg belangrijk voor de jonge vogels. In droge periodes wordt via de greppels water ingelaten.

Weidevogels

Met het weidevogelbeheer wordt het cultuurhistorisch landschap van Fryslân behouden. Juist het open weidelandschap met het kenmerkende greppelpatroon, afgewisseld door sloten, is optimaal voor de vogels. In het voorjaar bepalen de roepende weidevogels hier nog de sfeer. In mei kleuren de graslanden rood van de zuring en geel van boterbloemen en paardenbloemen. Natuurmonumenten zoekt doorlopend naar mogelijkheden om hiervan te kunnen genieten en opende dit jaar een bijzondere kijkvoorziening bij het Hegewiersterfjild. De hut, ontworpen en gebouwd door leerlingen van het VMBO. Simon Vestdijkcollege te Harlingen en de Praktijkopleiding Bouw te Leeuwarden, heeft de vorm van een omgekeerde boot.

Eerder bouwden leerlingen vogelkijkhutten bij Skrok en Skrins.

Overlevingskansen

Het groeiend aantal broedparen in de reservaten is bemoedigend. Het is echter onbekend hoeveel jongen er uiteindelijk overleven en een jaar later terugkeren om in Fryslân te broeden. Hiervoor is nader onderzoek nodig. Voor het behoud van de Grutto vormen de resultaten in de reservaten een druppel op een gloeiende plaat. Daarvoor is de oppervlakte te klein. Voor een serieuze Friese bijdrage lijken de wei-

devogelkringen onmisbaar. Met een op weidevogels afgestemd beheer wordt het effect van de reservaten vergroot.

Rapport

De broedresultaten van 2008 zijn verwerkt in een rapport 'Greidhoeke en Lytse Bouhoeke, vogelinventarisatie 2008'. Het rapport kan op verzoek in digitale vorm (als pdf) worden toegezonden.

Jelle de Boer
beheerder Zuidwest-Friesland
j.deboer@natuurmonumenten.nl

Vogelkijkhut op Skrok

foto: Jan Tijsma